

Кръговрат на филмови идеи

26.9.2026 - | Институт за изследване на изкуствата - БАН

Кръгла маса на тема „България в Европа. Кръговрат на филмови идеи: минало и настояще“ се проведе в рамките на 44-тото издание на Фестивала на българския игрален филм „Златна роза“, Варна 2026.

Събитието е организирано от Института за изследване на изкуствата към Българската академия на науките (БАН) по проект финансиран от Фонд „Научни изследвания“.

В дискусиата участваха директорът на форума и на Националния филмов център (НФЦ) Петър Тодоров, доц. Деян Статулов, проф. Александър Донеv, проф. Петя Александрова, проф. Войчех Южвяк от университета „Адам Мицкевич“ в Познан, проф. Божидар Манов, д-р Росен Спасов, режисьорът на филма „Остайница“ Костадин Бонев, представителят на фонд „Евроимаж“ за България – Стефан Прохоров, програмният директор на „Киномания“ и кино „Одеон“ Христо Христозов, докторантите към сектор „Екранни изкуства“: Симеон Александър, който е и ръководителят на офис „Култура“ към бюро Творческа Европа към Европейската комисия, Стефка Манчева и Симона Евстатиева, както и много колеги от филмовата индустрия, и др.

Кръглата маса е първото видимо събитие от научния проект „България в Европа. Кръговрат на филмови идеи“ на Института за изследване на изкуствата към Българската академия на науките (БАН), събщи неговият ръководител доц. д-р Деян Статулов. Той отбеляза, че се реализира по повод 20-годишнината от приемането на страната ни в Европейския съюз.

Идеята е да се изследва как европейското кино присъства в българския пейзаж, както и реципрочно – как родните филми се приемат на Запад, обясни Статулов. Припомни, че още в социалистическата епоха има наши творци, които се обучават в чужбина в създаване на копродукции и има множество такива примери. Резултатите ще бъдат публикувани в монография след тригодишния период на проекта.

Научната работа обхваща времето от 1950-те години до наши дни. Ще се изследват копродукции между България и други страни, уточни проф. Александър Донеv, като добави, че такова сътрудничество има още от 20-те години на миналия век в документални проекти.

Преобладаващите родни копродукции през социалистическия период са с Чехия, Полша, ГДР, по-малко с Унгария, има и с Италия. Ще очертаем способите на индустриализация в областта на филмопроизводството и ще посочим различни интересни казуси, допълни проф. Донеv.

Темата за отразяването на европейското кино в специализираната преса у нас се разглежда за проекта от проф. Петя Александрова. Тя отговаря за периода до 1989 г. и проучва изданията ЛИК, „Филмови новини“ и „Киноизкуство“. Интересното за нея е колко адекватно в нашата периодика присъства информацията за процесите в западното кино. По думите ѝ материалите в онези години не са толкова идеологически, колкото отговарят на зрителския интерес и затова често се пише за комедии и артисти от този жанр. След 1970-те години вниманието повече е насочено към американското кино, отколкото към европейското, посочи тя.

По проекта работи и д-р Росен Спасов, който изтъкна, че копродукциите не са само в сферата на новото филмопроизводство, а и при реставрацията на класически заглавия. Един от наскоро преминалите този процес български филми е „Крадецът на праскови“, който е показан в новата си версия на фестивала „Люмиер“ в Лион при голям зрителски интерес и допълнителна прожекция, обясни Спасов.

На кръглата маса директорът на фестивала „Златна роза“ и на НФЦ – Петър Тодоров, който понастоящем е и докторант в Института за изследване на изкуствата, коментира, че България е все по-търсен партньор за копродукции в киното. Подписват се нови договори с държави на Балканския полуостров, но има и сътрудничества със Западна Европа и Канада. Резултатите

според него вече се виждат, но ще са още по-осезаеми тепърва, защото един филм се произвежда за няколко години.

Събитието се осъществява в партньорство с ИА „Национален филмов център“, Българска национална филмотека, Творческа Европа – МЕДИА България, и с медийната подкрепа на БТА, БНР, Култура.БГ/БНТ, сп. Кино, actualno.com, сп. Култура, Портал Култура, KinoBox Bulgaria и Kinoto.bg.

Проектът е финансиран от Фонд „Научни изследвания“ (ФНИ) по договор № КП-06-Н100/11 от 10.12.2025 г.

Повече информация за проекта може да намерите на <https://bgcinema.eu>

<https://artstudies.bg?p=25254>